

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Več samozavesti, več ponosa!

Naši državni očetje zmagujejo z rami ob našem naporu, da v tem težkem času reakcije vzbudimo v učiteljski masi oni odpor, ki je potreben za poravnava onega, kar se nam je siloma odtrgalo vsled poplave.

Nam se odtegujejo od plače razni davki. In ko se zgodi nesreča, ki je nismo mi krivi, mesto da bi pomagala država nesrečnikom, od katerih je pretežajevalec denar in s tem prevzela nase dolžnost čuvati jih nesreči in lajšati bedo, se je ponovno vrzla na nas in nam odvzela, kar se ji je zdelo potrebno.

S tem niso ostali poplavljeni samo oni, temveč tudi mi in to dvojni poplavljeni: poplavljeni smo z denarno sušo in z — dolgov!

In zakaj? Ker smo bojevit in nemirni v teoriji, a preveč pomirljivi in spravipljivi v praksi. Ali, ne smemo biti več trudni ne smemo biti invalidi za težko borbo, ne smemo biti dezertirji in izdajniki pred lastno vestjo v obrambi naših pravic! Naša pot mora iti naprej, ni korak nazaj!

Slabotne smo se pokazali ob redukciji plač. Zato ne pomeni za nas poplava samo izgubljene bitke, temveč izgubljeno vojsko. Ali vzlic temu moramo vsaj v poslednji uri dvigniti svoj glas, moramo povedati krivcem, da beda ruši! Sestrada množica ni še nikoli ustvarjala, temveč je rušila in razdirala!

Z nami se dobesedno povedano pometi. Smatra se nas za živino brez rena, kakor so titulirali uradniki svoječasno znani mogotci. Zato ni nič čudnega, če je danes naše gnotno vprašanje predmet občega posmehovanja. Iz istega vzroka ni položaj učiteljstva niti malo zavidljiv. Kakor z materialne tako tudi z moralne strani učiteljstvo tlačani. Ono

je odvisno še danes od vsega in vsakogar. Niti mesto, ne služba mu nista sluzurna z zakonom. Ono službuje vkljub svoji stalnosti od danes do jutri. Zato ni čuda, če učiteljstvo izgublja voljo do vsakega dela.

Zakaj? Ker vsi oni silni in močni, ki so zrastle pod vplivom slučajev in okolnosti, v katerih so se rodili in živeli ter se dvignili do silnosti in moči in tudi s pomočjo učiteljstva, si domišljajo, žele in zahtevajo, da se jim učiteljstvo klania, da odobrava vse njih postopke in jih hvali. Ali ko se v naši organizaciji prebudi in raztegne na vsakega člana čuvstva časti in ponosa človeka, ki se mu kot takemu ni treba klaniati tem silnim in močnim, ki nima potrebe odobravati vseh njihovih postopkov in hvaliti jih, tedaj postanejo tudi ti skromni v zahtevah in žaljenji naših vrst in zahtev.

Kot proklet nosi učitelj težko breme sedanjosti, da se po velikem stradanju zaslužil boljšo usodo kakor mi jo danes dajejo; kot ne bi bil eden onih, ki daje, kar se zahteva od njega in kar se zahteva v obliki izvenšolskega dela, temveč kot bi bil zlo družbe naroda in države.

Unal je učitelj, da se mu izboljša življenje, da se mu utešijo ladi, vendar tokrat je prevaran in to hipoma, da se ni mogel pripraviti na borbo in udarec.

Zastoni so jeremiade zastoni so kletve edino nekaj nam je ostalo od tega: vedno moramo budno stražiti ono, kar imamo in ne dopustiti nikomur, da nam krati priborjene pravice. Otrsteti se moramo predvsem prevelike pohlevnosti in dvigniti stanovsko samozavest in ponos.

Molislav Rudež.

Aleksander Koprivc:

K miselni osnovi naše stanovske politike.

(Hkrati malo odgovora na svoječasni članek „Šah idejam? In vendar brez njih ni življenja!“ „Jutru“ v št. 156 z dne 11. 7. 1926.)

»Šah idejam? In vendar brez njih ni življenja!« Resnično!

Ali katere in kakšne so te ideje, brez čijih ni življenja?

Pod pojmom »ideja« posmatramo v najsplošnejšem pomenu miselno tvorbo, ki pod enovitim vidikom združuje sorodne pojme.

Zadnje in najvišje ideje zadevajo naše lastno bistvo in njegov izvor, so torej v pravem pomenu besede — religiozne.

Ta članek je prejelo uredništvo po pokrajinski skupščini, a je zaradi tehniških ovir moral izpasti iz zadnjih števil. Uredništvo.

LISTEK.

Lajovic Albin:

† Jankotu Jezeršku v spomin!

Pred štirimi tedni sem Te videl zadnjič.

Mirno in nekako vdano si ležal na svoji skromni postelji ter poslušal zvesto, kar sva se menila s Tvojo blago gospo. Tu in tam si prikimal ter dodal, kako da trpiš in kako težko da prenašaš grozne bolečine. Tolazil sem Tebe in Tvoje, kakor sem vedel in znal, čeprav sem dvomil nad Tvojim ozdravljenjem. Segel sem Ti v roke s trdno zavestjo, da se skoro zopet vidiš, da se še pogovoriva o tem in onem, kar naju je toliko zanimalo.

Medtem pa se je zgodilo drugače. Odpotovati sem moral in baš na povratku me je v Ljubljani zadela tožna vest o Tvoji smrti. Bil sem sicer na njo pripravljen, pa me je vse eno pretresla tako težko, kakor ne vem kaj. Da sem jo zvedel le par ur prej, pa bi pohitel, da Te pospremim na Tvoji zadnji poti, da Ti na prerani gomili povem v slovo par toplih besed, da Ti zapojem s svojimi pevci »Vigred se povrne«.

Tako sem pa ob času Tvoje zadnje poti ždel skrušen v senci starih kostanjev v ljubljanski Zvezdi in mislil, mislil —

Ne vem, kedaj si bil rojen, vem pa, da so Ti stale ob postelji rojenice, ki so Ti nasule v zibelko več žalostnih kot veselih dni.

Ne vem, kako si preživel mladost, vem pa, da si izpil kelih trpljenja do dna, do zadnje kapljice.

Ne vem, kedaj in kako si dovršil učiteljske, vem pa, da si bil izboren učitelj, da si bil rojen vzgojitelj, ki ljubi svojo deco iz vsega srca in jo vzgaja s svojim svetlim vzorom.

Ne vem, kako je potekala tvoja življenjska pot, vem pa, da si imel tedaj, ko sva se seznanila, številno družinico že doraslih otrok, ki sta jih s Tvojo blago gospo vzgojila v zavedne in pridne ljudi, ki so Te oboževali in neskončno ljubili. Globoko rano Ti je zadala smrt Tvojega ljubljenege Egon, ki je končal mlado, nadebudo življenje tam nekje na Soči krvavi.

Ne vem, kje si dobil znanstvo muzike, vem pa, da si bil izboren pevec, krasen čelist, ki mu je bila godba nad vse. Nisi se menil za snežne zamete, ne za nevihte, hodil si v ljubljani Tržič ob vsakem času, da si učil ljubiti slovenske pesmice s tisto globoko ljubeznijo, ki jo pozna le božji izvoljenec muzike, kakršen si bil ti sam.

Ne vem, kjer si vse sodeloval, vem pa, da si bil povsodi, kjerkoli si se poka-

in so v kolikor se nanašajo (ali pa implicirajo) na naše odnose do ekoloških faktorjev — moralne.

Bistvo ideje o moralnosti tvori težnja po popolnem »dobrem«; je torej principielno odvisna od lastnega religioznega ustrojstva.

Ako naj bi bila kaka ideja o naših odnosih do družabnega obeležja opravičena in zato plodonosna, mora biti že po svojem bistvu v skladu z lastnim religioznomoralnim nazorom.

Vsak poizkus realizacije moralno neopravičenih idej, (torej idej, ki niso v označeni skladnosti), vede zato nujno v absurd.

To dejstvo nam potrjuje ves potek zgodovine.

Ideja o narodnosti v vseh svojih odnošajih vsebuje — iz učinka tradicionalnih vplivov ali iz miselnih osnov izvirajočo — narodno zavest in zavest skupnosti psihofizičnih komponent narodnega telesa, ekološke skupnosti, iste usode, istih stremeljenj in istih narodnih svetinj. Iz te zavesti izvira domovinska ljubezen, ljubezen do lastnega naroda in hotenje, dovesti svoj narod na višino notranje in zunanje veljave; predvsem pa v čimvečjo posest moralnih vrednot in kulture.

Ideja o celokupnem kompleksu o narodnosti je torej smiselna in opravičljiva tedaj, ako jo preveča duša naroda, ki si je zgradila svojo tipično, enovito kulturo v popolnem skladu in na pravem mestu v moralno-religioznem področju svoje sociološke strukture.

Zato meni odlični učenjak dr. Radosavljevič, da je »verstvo« tako ozko spojeno s srbskim narodnim imenom, z značajem, s srbskimi umotvori in s sijajno srbsko preteklostjo.

V tem prepričanju nas ipak potrjuje naš veliki Cankar, ki je, kakor doslej noben drugi, vedel prisluniti srčnemu utripu našega naroda, ko pravi:

Pavel Negoda je bil Slovenec, to se pravi, da je nosil svojo domovino s seboj. Ne samo v vseh svojih mislih, temveč v vsaki kapljici svoje krvi, v vsakem utripu svojega srca, v vsakem pogledu, v vsakem koraku. Kako ljubijo domovino drugod, ne vem. Tisti Nemec, ki ga poznam — morda poznam najslabšega — ne ljubi domovine: baha se z njo, poveličuje jo z ogabnim napuhom; podoben je ne-spametnemu zakonskemu možu, ki svojim vinskim bratom pripoveduje o doti in lepoti svoje žene. Prava ljubezen je sramežljiva, tiha, obzirna, skrila bi se rada sama sebi. Kdor razkazuje po križpotih

svojo pobožnost, je Judež; kdor je davi na očitni cesti prepeval hvalo svoji domovini, je bo drevi zatajil. Domovinska ljubezen Slovencev je stvar čisto brez primere in podobe, ne da se nikakor opisati, ob nji se neha moja in vsaka umetnost. Primerjati bi mogel to ljubezen kvečjemu z ljubeznijo do matere, do mrtve matere, ki ne sliši več nobene zakasnele molitve, nobene prošnje za tolažbo in odpuščanje, ne potrdi upanja, ki plaho kljuje v srcu. Ob bežnem spominu, v enem trenutku premeni in občuti človek vseh tisočero stopenj ljubezni, od najstrašnejše bolečine do najslajše radosti. Kdor ljubi svojo domovino, jo z enim samim objemom svoje misli obseže vso: ne samo njo, temveč tudi vse, kar je kdaj ljubil in kar bo ljubil kdaj pozneje. Zakaj ljubezen je ena sama in nerazdeljiva; v en kratak utrip srca je stisnjeno vse — mati, domovina, Bog.

Ako naj naša stanovska organizacija služi (in to mora, ako se noče izneveriti sama sebi) kulturnim svrham, ne more in ne sme drugače pojmovati narodnosti.

Bistveno različno posmatra smisel in smotre narodnosti samo (to povdarjam!) nacionalna organizacija. Kako, to nam pove z imponujočo odkritosrčnostjo »Orjuna« sama v svoji 31. šte. z dne 10. julija 1926, ko pravi:

»Orjuna mora baš radi položaja v državi kot je danes vsakomur javno na pot.

Toda s tem si danes marsikdo ni na jasnem. Eni smatrajo Orjuna za nacionalno kulturno, drugi za patriotsko, tretji za politično-strankarsko organizacijo.

Ali Orjuna ne sme biti ne ego, ne drugo, ne tretje. Da je kulturna, nacionalna organizacija, nima »raison d'eter«; naj likvidira, naj pošlje vodstvo v čisto kulturna društva in akcije v Sokole. Da je patriotsko združenje, naj se prekrsti v društva Jadranske straže in Jugoslovenske Matic. Obstoj Orjune poleg teh bi značil le cepljenje sil in nič drugega.

Se bolj pa je treba pibiti, da ni in da ne bo Orjuna sama nikoli politična stranka. To ne more biti že po svoji ideji. Orjuna pozna odkrito in ravno smer, stranka pozna kompromise in ovinke. Naj li se akcionaši danes tepejo s socialisti, jutri naj so rama ob rami v skupni listi? Orjuna je revolucionarna in borbena; stranka je evolucionarna ne borbena. Sredstva Orjune so odločna, akcijska, stranke intervenirajo, volijo, preglašujejo. Orjuna hoče doseči svoj cilj za vsako ceno s krvjo, če treba, brez ozira na vse

je Tvoja živahnost bodrila, ko smo s Teboj delili vesele in žalostne ure. Takšnega, kakršen si bil v življenju, Te ohrani Tvoj rod, a ne samo ohrani, temveč pove tudi mladini, da je živel in deloval v Križah mož, ki mu ni tako kmalu para med nami, da je živel in hotel v Križah tudi umreti naš ljubljani Janko Jezeršek.

Počivaj v miru, dragi »naš ata Jezeršek!«

Organizacija mladine in delo učiteljstva pri isti.

(Dalje.)

78. Maribor. deška meščanska šola: Podmladek je nabral za »Podporno društvo za revne učence« v Mariboru 2193.75 Din. Iz preostankov članarine in iz prostovoljnih prispevkov pa je podpiral lastne součence po potrebi in je izdal v to svrhu 510.75 Din — Načrt je izlete na Pohorje in Koziak.

79. Maribor. I. dekliška meščanska šola: Priredile so en koncert in dve zabavi. — Napravile so majniški izlet v Kotlje pri Guštanju.

80. Maribor. II. dekliška meščanska šola: Priredile so en koncert in eno pravilčno igro s petimi in rajalnimi nastopi. — Sodelovale so pri

Vse šolske knjige in druge šolske potrebščine ima v zalogi knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Zahtevajte cenike!

— stranke le, če je v večini sama ali v koaliciji. To so načelne razlike.

Jasno je, da naša stanovska organizacija, UJU, tem tendencam ne more slediti, ker je baš bistvo našega Udruženja, da zasleduje kulturne cilje in da se v njihovo možno realizacijo sporazume z vsemi činitelji javnega življenja.

Zato zavrača vsaka zdrava stanovska organizacija vsako nasilje in išče svojega uspeha le v uveljavljanju najširšega demokratizma.

Tako nam je že na sebi dan v okvirju naše stanovske organizacije točno odmerjen kulturni, narodni in socialni program in način njegove udeležitve.

Z dejstvom, da se je od strani izvestnih članov vodstva hotela oktroirati slovenskemu delu Udruženja miselnost izvestne politične stranke, je postala odločna razjasnitev, kako razumeva in interpretira večina članstva točko 2. naših pravil, nujna.

To se je zgodilo z deklaracijo, ki izvaža iz 2. t. teh pravil le one konsekvence, ki so nujne in izraz bistvenih stremiljenj večine in zato veljavne za vso organizacijo v svojem pravnem področju.

Pedotat deklaracije, točka 2 pravil UJU se glasi:

»Svrha je Udruženja: Ujedinjenje sile sveukupnog jugoslovenskog učiteljstva na osnovi državlanske u jednom političke i verske slobode, za gojenje duševnih sposobnosti, materijalnih prilika, kao i unapređenje i odbranu moralnih i pravnih odnosa članova, te kulturnih interesa naroda na podlagi jednodravnosti, socijalne pravičnosti i demokratizma.«

»Pač slišim blagovest a nimam vanjo vere.« sem dejal s Faustom, ko sem videl, kako se je ta lepa formula prvič prakticirala na I. učit. kongresu v Beogradu. Kar se je zgodilo posled vseh do danes, sem gospodom od vodstva točno prorokoval že v Beogradu avgusta l. 1920.

Problem ali smo Slovenci, Srbi in Hrvati en ali trije narodi, o tem si v stanovski organizaciji ne bomo belili glav, ker smo prepričani, da je za nas že rešen z ustavo, ki nam je nujna vodilja za dejansko ureditev naših državljskih odnosov — in to vsem stanovskim organizacijam v vsej državi — in nam začetane jasne meje udeleževanja v okvirju osnovnih določil 16. čl. ustave.

Javnopravna in etnografska vrašanja na po navadi rešujejo v to poklicane institucije.

Sporejati usodo in razvoj našega jezika in naše države z razvojem Angleške, Francoske in Italije, ki so izobrazile svoje narodne kulture in državnosti na vse bistveno drugih osnovah, v bistveno različnih smereh in oblikah, v neprimerno ugodnejših in vzdržnejših krajevnih in časovnih odnosih — na način, kakor se to stori v citiranem članku priča o tako svojevrstnem nazoru, da je vsaka pametna beseda odveč.

Pač pa se spominjam na smisel Goethejevih besed, ki jih zabeležuje zvesti drug Eckermann: Za narod je le to dobro, kar je vzraslo iz lastnega jedra in iz njegove splošne potrebe, brez opicje za posnemanje drugih narodov. Vsi po-

izkusi, uvesti katerokoli novost, ki ne korenini v potrebi globokega jedra naroda, so abotni in v tem smislu nameravane revolucije brezplodne kaiti so brez Boga, ki se vzdržuje takih sušmaril.

Toliko k bistvenim točkam članka: da bi se na mogel spuščati in odkrivati frazeološki nesmisel nebitvenih izjav, mi primanjkuje časa in volje.

Nezavrnenega nismo mogli pustiti članka; da ga zavračam šele danes ima svoj vzrok, ker sem hotel pustiti dovolj časa gospodom, ki so dvomili o notranji sili novega pokreta med učiteljstvom in ga omalovaževali da so se sami uverili, kako na široki bazi in kako globok je idejni preokret učiteljstva. Ni to revolucija od zgoraj temveč je izbruh dolgotrajnega procesa notranje idejne krize.

Prikrit izpad na dr. Lončarja ki se je izčrpal v delu za podvje narodne in socialne zavesti širokih plasti našega naroda, se obsoja sam.

Naš stanovski ugled naj ne dela nikomur preveč skrbi, kaiti bil je najnižji vedno takrat — no, nižje ne more nikoli več pasti — ko je politična infamija poniževala učiteljstvo v strankarske priznanjače in navadne strankarske agitatorje.

Protivniki naše deklaracije namišljeni in pravi, na naj bodo prepričani da ugleda stanovske organizacije ne bodo dvignili s tem da si kdo izmed njih naroča članke v političnih listih ki naj vsiljujejo ideologijo naši stanovski organizaciji.

Povzemam:

Popolno odkrito izjavljam kot deklaracijo, da sem za vsako edinstvo in strpnost ne samo državno, tudi versko, v vseh odnosih v mejah, ki nam jih določuje razum, srce in zakon.

Odločno pa zavračamo, da bi nam oznanjevali to edinstvo oni, ki so im ideje le pridobitna sredstva in eksploatacijski objekti, ki so se namenili prikriti stanovsko organizacijo za torišča razpaljenega strankarskega sadizma.

Dokler ho naša organizacija zdrava, ne bo krenila od nota pravičnih zahtev nacionalne šole, kaiti če je bila močna dovolj da se je rešila zločestega strankarskega fanatizma, bo tembolj sposobna, če bo potreba se uspešno ubraniti vsakega in tudi cerkveno-političnega jecstva.

Zato:

Ne šah idejam onim pravim, ki izvirajo iz spoznanja bistva narodne duše, njenih težni in vrednot; šah onim, ki ste zavrgli vrhovno načelo naše organizacije in plemenito sredstvo plodonošnega sožitja: strpnost, enakopravnost, socialno pravičnost, da smo vsi učitelji enakopravni in imamo vsi enakopravno pravico do soudeležbe na institucijah, ki nosijo naše stanovsko ime in obeležje: šah vsem, ki nas hočete idejno omejevati na tesno, srčno ideologijo: šah vsem, ki ste zavrgli smisel za širokogrudno narodno in stanovsko demokracijo v dobi, ko je najširša demokracija življenjski pogoj.

cvetličnem dnevju, ki ga je priredilo »Podporno društvo za revne učence«. — Napravile so izlete v okolico Maribora.

81. Maribor, vadnica in državno meško učiteljske: Priredili so en koncert, udeležili se prireditve drugih društev in delali izlete v bližnjo okolico, v Limbuš na Pohorje, k Sv. Lovrencu, Sv. Križu, na Kalvarijo itd.

82. Maribor, zas. dekliška meščanska šola šolskih sester: Preostanek iz prejšnjega leta je dobila učenka Marija Mlaker, ki ji je začetkom julija 1924 umrl oče. — Za knjižnico in šolske potrebščine so izdale 152 Din. ubožnim učenkam za izlet in ženska ročna dela pa 186 Din. — Priredile so en koncert in poučna predavanja. Sodelovale so pri drugem društvu. — Napravile so skupne izlete.

83. Maribor, vadnica in zasebno žensko učiteljske šolskih sester: Preostanek od nje je ravnateljica podarila neki učenki siroti. Izdale so 425,50 Din za knjige, zvezke in druge potrebščine ubožnim učenkam. Sodelovale so pri pet šolskih prireditvah in delale izlete in malniški izlet v razne kraje mariborske okolice.

84. Maribor, državna realka: Izdale so del dohodkov za humani-

tarne svrhe. — Napravili so izlete na Pohorje in Kozjak.

85. Murska Sobota, državna meščanska šola: Na koncu šolskega leta so priredili razstavo vseh izdelkov risb, ženskih ročnih del in pisanih izdelkov. — Dopisovali so s šolami, ki so organizirane pri Podmladku. — Napravili so izlete v okolico v Ljubljano, na Bled, v Bohinj, na Golico, v Vavrždin.

86. Murska Sobota, državna realna gimnazija: Sklenili so skrb za snago in red v šolskem poslopiu in protialkoholni dan. — Imeli so štiri pevске prireditve.

87. Marenberg, osnovna šola: Izdali so za dobrotno svrhe 200 Din. — Sodelovali so pri šolskih prireditvah in napravili izlete v okolico.

88. Ormož, osnovna šola: Udeleževali so se prireditve pri Sokolu. — Napravili so izlete v Št. Vid pri Grobelnem, v Rogatec in Rogško Slatino.

89. Ormož, deška meščanska šola: Nabrli so za Rdeči križ 8. junija 1925 260,50 Din. — Priredili so na Vidov dan proslavo z razstavo šolskih izdelkov, gledališko predstavo s petjem, godbo in telovadbo. — Napravili so izlet v Rogško Slatino.

90. Ptuj, deška meščanska šola: Sodelovali so pri vseh priredit-

Šolski proračuni — omejitev izdatkov.

O tozadevnem odloku velikega župana ljubljanske oblasti je razmotril že bivši ožji svet na svoji seji dne 16. 6. 1926. Sklenil je tedaj protestirati pri merodajnih činiteljih, da ukinejo ali vsaj ublaže odlok.

Poverjenstvo se je obrnilo z dopisom z dne 4. VII. 1926 št. 587 potom izvršnega odbora UJU v Beogradu na ministrstvo prosvete, ki je izdalo 16. julija 1926 pod O. N. br. 2471 velikemu županu ljubljanske oblasti sledeče rešenje:

Na osnovi razpisa predsedstva delegacije ministrstva financ v Ljubljani, št. 2490-A l. ex 1926, je izdalo veliko županstvo ljubljanske oblasti na šolska, upraviteljstva ljubljanske oblasti pod gorenjim predmeten razpis z dne 22. maja 1926. leta U. br. 5808.

Povodom tega razpisa se je obrnilo Udruženje Jugoslovenskega Učiteljstva na ministrstvo prosvete, opozarjajoč na to, da bi moglo neprimerno tolmačenje tega razpisa, od strani konservativnih zastopnikov v krajnih šolskih svetih povzročiti njegovo zlorabo ter bi krajni šolski sveti, sklicevaje se nanj, mogli z neprimernim znižanjem šolskih proračunov ovirati redno šolsko poslovanje.

Ministrstvo prosvete uvideva dobri namen take omenjene okrožnice predsedstva deleg. ministrstva financ v Ljubljani, kakor tudi razpis velikega županstva v Ljubljani, mnenja pa je, da bi bilo želeli, ako veliko županstvo omenjenemu razpisu doda primerno tolmačenje k naslednjim odstavkom v njem:

1. »Vsak luksuz se mora odpraviti. Opazil je, da so ponekod na pr.: za kurjavo in razsvetljavo pri proračunih navedene potrebščine neopravičeno visoke in niso v nikakem razmerju z resnično potrebo in z ozirom na padanje cen zlasti

kurjiva. Kurjava in razsvetljava stanovanj učnega osebja na občinske stroške je nedopustna.

Pri razsvetljavi in kurjavi je upoštevati namreč šolsko pisarno, ki je ni zamenjavati z učiteljskim stanovanjem; kjer pa ni posebnega lokala za šolsko pisarno, je vsekakor primerno, ako za vršitev šolsko-upraviteljskih poslov krajni šolski svet prispeva šolskemu upraviteljstvu šolsko kurjavo in razsvetljavo, ako je primoran izvrševati te posle v svojem stanovanju. Prigodi se tudi, da hoče krajni šolski svet z dotiranjem prostega kurjiva nagraditi učiteljstvo svoje šole, v čemer bi ga ne bilo ovirati. Saj člen 33. zakona o narodnih šolama od 19. IV. 1904. l., ki je bil z zakonom od 23. VII. 1919. l. razširjen na celo državo, predvideva za učiteljstvo brezplačno kurjavo.

Vsekakor pa je v tem odstavku omeiliti oziroma zamenjati izraz »luksuz«, kaiti luksusa kot takega si pač ne privoščijo zlasti, podeželske šole, ki so najčesče opremljene tako, da bije ta oprema v obraz zakonitim predpisom, posebno še higijenskim in pedagoškim predpisom.

2. Odstavek, ki govori o gradbi novih in povečanju obstoječih šol.

Iz mnogih prošelj, ki dohajajo ministrstvu prosvete za državno podporo posameznim šolam, je razvidno, kako zelo so šolska poslopja potrebna renoviranja, iz raznih poročil o potrebi razširjenja šol pa tudi, kako neodložljiva so ta razširjenja.

Z ozirom na to naj se raztolmači ta pasus le v smislu, kakor ga navaja razpis, češ da bi bilo »umestneje, da se taki in drugi večji stroški krijejo s posojili in da se v letne proračune vstavljajo le zneski za amortizacijo in dolžne obresti«, črta pa naj se iz njega govor o odlaganju.

Učiteljska Samopomoč.

(Poročal tov. Ivan Kocijančič na

Uvod.

Tovariši, tovarišice! Minula je triletna doba — zadnji redni občni zbor je bil 8. jul. 1923 v Ptuj — za katero Vam moram v imenu društvenega odbora podati obračun. V svojem poročilu podrobno društveno delo preidem, navajam le važnejše podatke in dogodke, ki so vplivali na razvoj Učit. Samopomoči v zadnji poslovni dobi.

Občni zbori. — Odborove seje.

Od zadnjega rednega občnega zbora v Ptuj je priredila U. S. dva izredna občna zbora, in sicer 9. jul. 1924 v Krškem 1. februarja 1925 pa v Ljubljani. Odborovih sej je bilo 26, od teh 6 v letu 1926. Poleg tega je bil 19. decembra 1924 še en članski sestanek v Ljubljani, na katerem so se pretresavala društvena pravila.

Važne izpremembe

Na občnem zboru dne 8. julija 1923 v Ptuj se je sklenilo, da v U. S. vstopajo lahko tudi profesorji vseh kategorij in njih soproje. V to ni bila potrebna

občnem zboru dne 18. julija 1926 v Celju.)

prav nikaka izprememba društvenih pravil, ker govori § 7. o učiteljih javnih in zasebnih šol, kar so tudi profesorji — srednješolski učitelji. V U. S. je do danes vstopilo 93 članov.

Občni zbor z dne 9. julija 1924 v Krškem je dovolil društvenemu odboru, da sme v dobi enega leta (od 1. septembra 1924 do 31. avgusta 1925) sprejemati priglasence v neomejeni starosti za društvene člane. Vzrokov za ta sklep je imel več. Starejšim tovarišem (icam), katerim do tedaj ni bil vstop mogoč, so se odprla vrata v U. S. Večje število društvenikov da dedičem umrlih članov večje posmrtnine. Novi priglasenci (nad 45 letniki) so plačali s sprejemnimi pristojbinami tudi vse smrtne slučaje, letnine in upravnine za nazaj; torej iste prispevke kot bi jih bili plačali društvu, če bi bili vstopili pred leti. S temi zneski se je okrepil društveni rezervni sklad, ki bo ob svojem času nudil članom še posebne ugodnosti. Prav ta sklep je pripomogel U. S. do lepega razmaha. Danes ima veliko število vpisanih članov, izplačuje visoke posmrtnine in ima plodo-

poročilo o delovanju Podmladka društva Rdečega križa v Mariboru za šolsko leto 1924/25, je bilo priobčeno v 2. številki »Glasnika« za oktober 1925.

K temu dodajamo da se je glasom poročila mestnega odbora Podmladka društva Rdečega križa v Mariboru z dne 17. junija 1925, števil. 108, izročila Antoniji Štupca, ravnateljici II. dekliške meščanske šole v Mariboru, dne 22. maja 1925 srebrna kolajna, s katero jo je odlikoval glavni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Beogradu za nieno požrtvovalno delo v prid Podmladku in drugim humanim ustanovam. V imenu mestnega odbora Podmladka društva Rdečega križa v Mariboru li je predsednik mestnega odbora na seji dne 28. maja 1925 k temu res zaslužnemu odlikovanju iskreno čestital

Uprava.

Opravični zapisnik oblastnega odbora je od 9. julija 1924 do 1. septembra 1925 imel 675 poslovnih števil.

Dopise in okrožnice nam je tipkala gđ. Marija Resnik, zvaničnica pri velikem županu ljubljanske oblasti, pod nadzorstvom Ivana Šabca, oficijala in vodje pisarne splošnega odpravnštva pri velikem županu.

== Šolski upravitelji in upraviteljice, naročite šolske potrebščine pri Učiteljski tiskarni! ==